

STADENS EKOSYSTEMTJÄNSTER

2017-09-27

Av: C/O City

Ekosystemtjänsterna delas vanligtvis in i fyra kategorier som anger vilken form av tjänst de levererar*. I det här inlägget beskriver vi kortfattat indelningen och vilka ekosystemtjänster som respektive kategori tillhandahåller.

Då naturområden levererar flera ekosystemtjänster är det svårt att göra en exakt kategoriindelning. Kategoriseringen är ändå viktig för att synliggöra olika ekosystemtjänster och bidra till att säkra en god planering vid anläggandet av ny grönstruktur eller förstärkning av befintliga grönområden. Genom att ge plats för flera ekosystemtjänster blir lösningarna mångfunktionella vilket bidrar till hållbara och resilienta städer.

Vid till exempel byggandet av nya bostäder är det viktigt att frågan om ekosystemtjänster kommer in tidigt i planeringsskedet. Christina Wikberger, projektledare för C/O City, understryker även vikten av att utgå ifrån platsens förutsättningar.

– Första steget är att identifiera vilka ekosystemtjänster som finns samt hur de ekologiska förutsättningarna ser ut. För att få kunskap om hur området används och vilka behov som finns är det värdefullt att bjuda in boende och brukare till dialog. Det är också viktigt att de aktörer som är involverade i planeringen och byggandet strävar mot samma håll för att säkra att ekosystemtjänsterna kan nå sin fulla potential och att de gröna ytorna blir mångfunktionella.

Ekosystemtjänster som kan vara relevanta i stadsmiljöer:

1. Stödjande ekosystemtjänster – ekosystemets ”underleverantörer”

De stödjande ekosystemtjänsterna levererar sällan direkta tjänster till samhället utan utgör istället grunden för de övriga tre grupperna av ekosystemtjänster. Biologisk mångfald, livsmiljöer eller ekologiska samband är inte tjänster i sig, men utan dem kan många av de växt- och djurarter som levererar reglerande eller kulturella tjänster inte överleva.

- Biologisk mångfald: Den stora variation som krävs för att göra ekosystemen både robusta och anpassningsbara.
- Habitat: Livsmiljöer för vilda djur, fåglar och insekter.
- Upprätthållande av markens bördighet: Förmågan att exempelvis frigöra näringsämnen och tillföra organiskt material i marken.
- Ekologiskt samspel: Sambanden mellan olika arter, funktioner och nivåer som krävs för att ekosystemen ska kunna fungera.

2. Reglerande ekosystemtjänster – naturens egen ingenjörskonst

De reglerande tjänsterna visar på naturens förmåga att reglera och mildra oönskade effekter i vår miljö. De oönskade effekterna kan komma både från samhället och från naturen. Det har visat sig att naturliga strukturer och processer kan vara nog så effektiva – och lönsamma – som motsvarande tekniska lösningar. Ovanpå det ger de naturliga lösningarna ofta ett flertal extratjänster, vilket sällan är fallet med tekniska lösningar.

- Pollinering: Avgörande för produktion av frukt, grönsaker och nötter.
- Bullerreglering: Dämpning av ljudnivån i t.ex. ett gaturum.
- Klimatanpassning: Reglering av temperatur och luftfuktighet, lokalt och globalt.
- Luftkvalitet: Rening av luft till exempel genom ventilation och infångning och nedbrytning av luftföroreningar.

- Skydd mot extremt väder: Översvämningar och värmeböljor.
- Vattenrening: Filtrering och nedbrytning av föroreningar.

3. Kulturella ekosystemtjänster – i mötet mellan människa och miljö

Ekosystemen kommer oss aldrig så nära som när de direkt påverkar vår hälsa och vårt välbefinnande. De kulturella tjänsterna är också de som tydligast hör hemma i staden och som har positiv påverkan och innebörd för oss människor:

- Hälsa: Förbättrad fysisk och mental hälsa genom vistelse i naturen.
- Sociala interaktioner: Naturens förmåga att skapa platser för möten och sociala aktiviteter.
- Naturpedagogik: Förståelse för naturen och ekosystemens betydelse och behov.
- Symbolik och andlighet: Naturens betydelse för olika religioner och kultur.
- Sinnlig upplevelse: Lövsus, blomdoft och fågelsång.

4. Försörjande ekosystemtjänster – samhällets resursbas

- Matproduktion: Framförallt odling av frukt och grönsaker.
- Material: Exempelvis trä till byggmaterial, djurfoder.
- Energi: Biomassa.
- Färskvatten: Skapandet av grund och ytvatten för dricksvatten.

Läs mer om ekosystemtjänster på [C/O City](#) och i broschyren [Ekosystemtjänster i stadsplanering – en vägledning](#)

Källa: **Millennium ecosystem assessment, 2005*